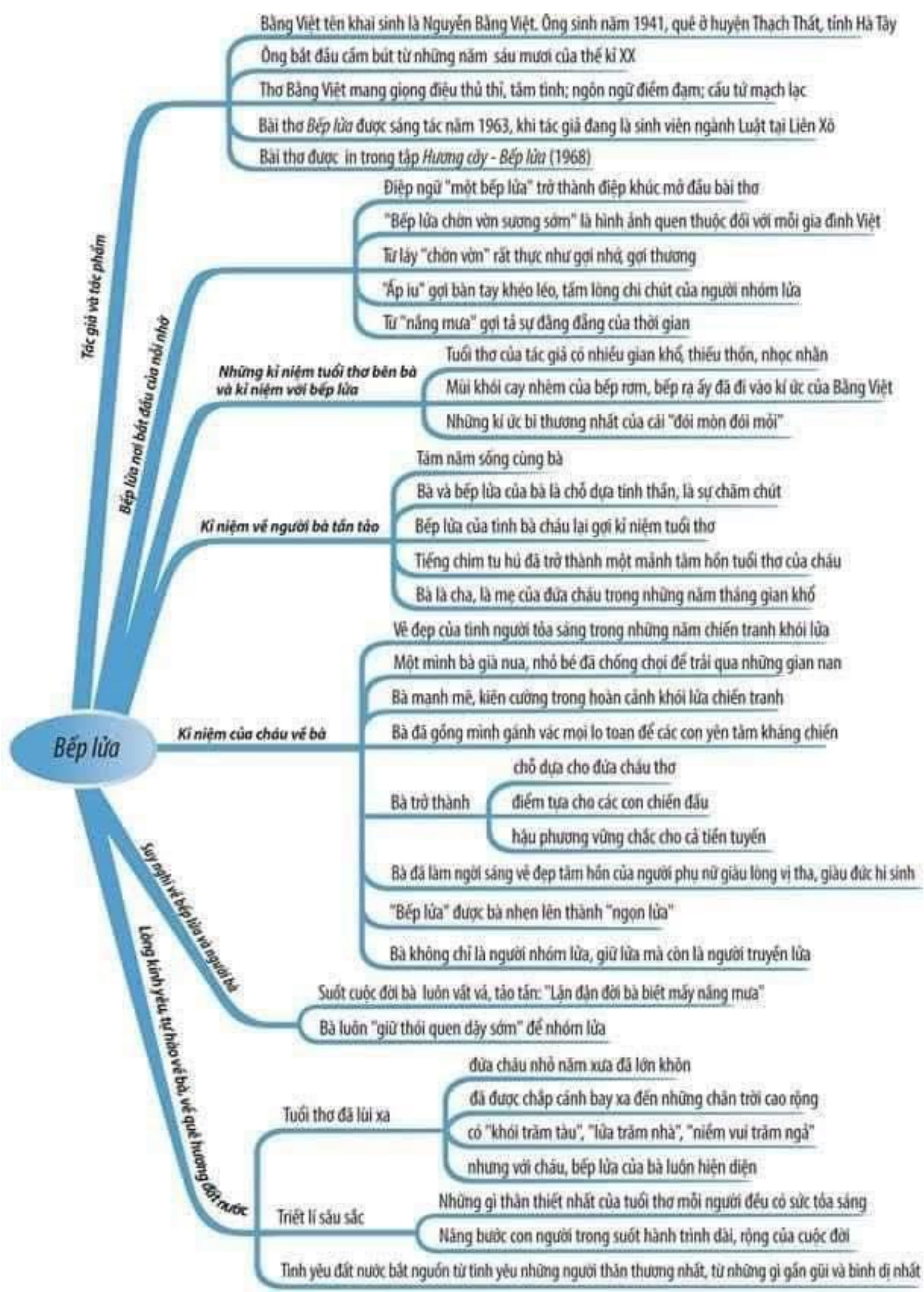

Viếng lăng Bác

Tác giả và tác phẩm

Viễn Phương (1928 - 2005), tên khai sinh là Phan Thanh Viễn, quê ở tỉnh An Giang

Là một trong những cây bút có mặt sớm nhất của lực lượng văn nghệ giải phóng ở miền Nam thời kì chống Mỹ cứu nước

Thơ Viễn Phương với cảm hứng sâu lắng, tha thiết: giọng điệu nhỏ nhẹ, trong sáng; ngôn ngữ đậm màu sắc dân tộc

Bài thơ được viết vào tháng 4 năm 1976, in trong tập thơ *Như mây mùa xuân* (1978)

Khi đứng trước lăng

Xưng hô "con - Bác"

Gần gũi, thân thiết, xoá nhòa khoảng cách giữa lãnh tụ với nhân dân

Ấm áp tình thân thương mà vẫn rất mực thành kính, thiêng liêng

Diễn tả tâm trạng xúc động của người con ra thăm cha sau bao nhiêu năm xa cách

Hình ảnh hàng tre

Hình ảnh thực là hình ảnh hết sức thân thuộc, gần gũi

là biểu tượng của làng quê Việt Nam

Hình ảnh ẩn dụ: là một biểu tượng cho ý chí kiên cường của dân tộc Việt Nam

Niềm xúc động, tự hào

Thành ngữ "bão táp mưa sa" nhằm chỉ những khó khăn, gian khổ

"Đứng thẳng hàng" là tinh thần đoàn kết, chiến đấu anh dũng, không bao giờ khuất phục

Niềm xúc động và tự hào về đất nước, về dân tộc, về những con người Nam Bộ

Hàng tre

như những đội quân danh dự oai hùng

tụ họp về đây sum vầy với Bác, trò chuyện và bảo vệ giấc ngủ cho Người

Trước dòng người vào lăng

Hình ảnh "mặt trời đi qua trên lăng" là hình ảnh thực về mặt trời thiên nhiên

Hình ảnh "mặt trời trong lăng" là một ẩn dụ chỉ về Bác Hồ

Sự tôn kính và lòng biết ơn sâu sắc của người dân Việt Nam đối với Bác

Nỗi tiếc thương vô hạn thành kính của biết bao người vào lăng viếng Bác

Những bông hoa kết thành tràng hoa rực rỡ dưới ánh mặt trời

Khi vào trong lăng

Khung cảnh và không khí như ngưng kết cả thời gian, không gian

Đứng trước Bác, nhà thơ cảm nhận Người

đang ngủ giấc ngủ yên bình

thanh thản giữa vầng trăng sáng dịu hiền

Hình ảnh "vầng trăng sáng dịu hiền"

Tâm hồn, cách sống cao đẹp, thanh cao, sáng trong của Bác

Những vần thơ tràn ngập ánh trăng của Người

"Vẫn biết trời xanh là mãi mãi"

"Trời xanh" hiểu theo nghĩa thực là thiên nhiên gần gũi

"Trời xanh" còn là một hình ảnh ẩn dụ sâu xa về sự trường tồn của Bác

"Mà sao nghe nhói ở trong tim"

Phủ nhận một sự thật đau lòng, nỗi tiếc khôn nguôi

"Nhói" là từ ngữ biểu cảm trực tiếp, biểu hiện nỗi đau đột ngột, quặn thắt

Khi chuẩn bị từ biệt

"Mai về miền Nam thương trào nước mắt"

Câu thơ như một lời giã biệt, gợi sự chia xa, gợi khoảng cách

Lời nói giản dị diễn tả tình cảm sâu lắng, lưu luyến

Từ "trào" diễn tả cảm xúc thật mãnh liệt, luyến tiếc, bịn rịn không muốn rời xa Bác

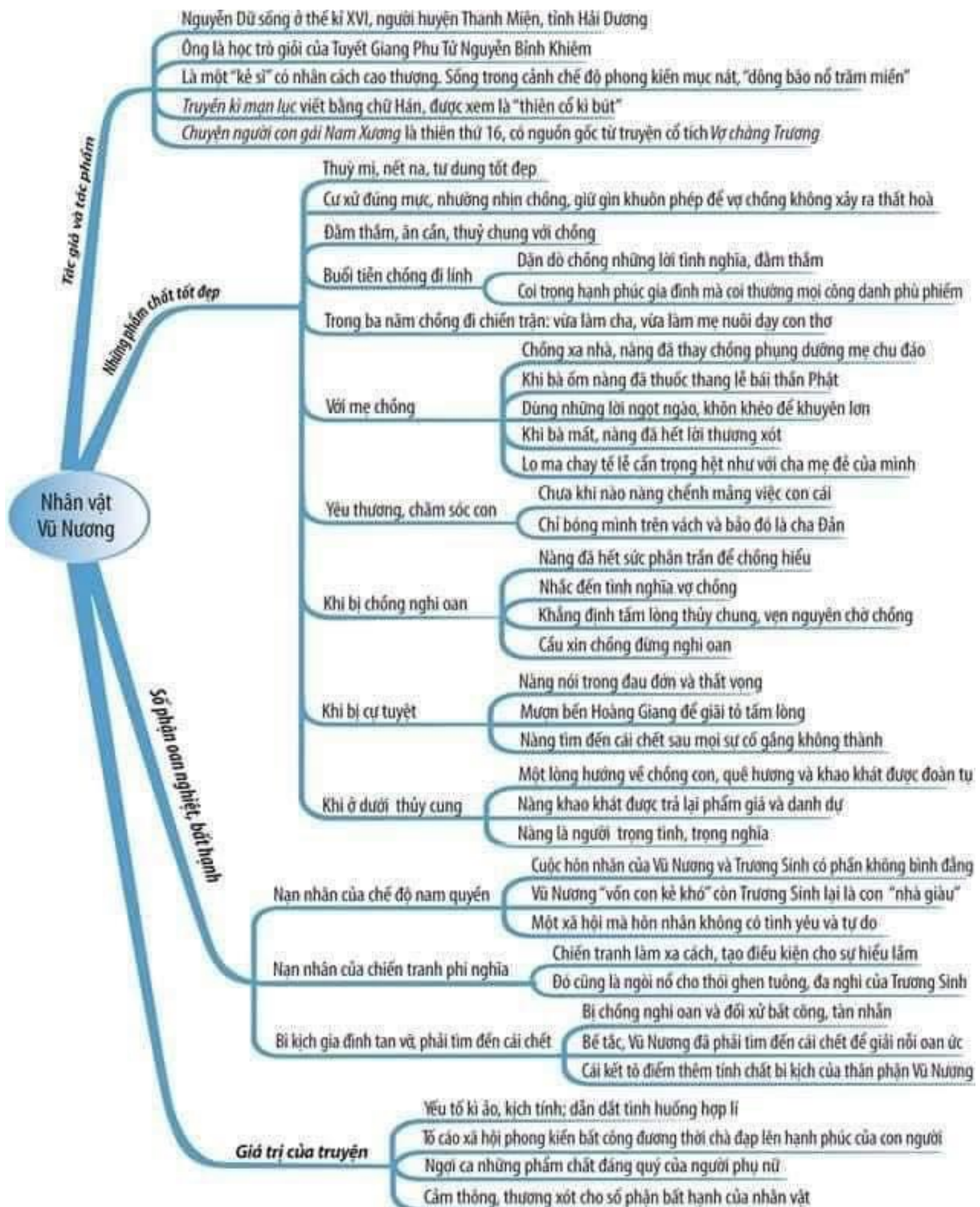
Đó không chỉ là tâm trạng của tác giả mà còn là của muôn triệu trái tim khác

Gửi tấm lòng mình bằng cách hoá thân, hoà nhập vào những cảnh vật quanh lăng Bác

Điệp ngữ "muốn làm" cùng các hình ảnh thiên nhiên "con chim", "đóa hoa", "cây tre" đã thể hiện ước muốn tha thiết, mãnh liệt

"Muốn làm cây tre trung hiếu chốn này" để nhập vào hàng tre bát ngát, canh giữ giấc ngủ thiên thu của Người

Hình ảnh cây tre có tính chất tượng trưng, một lần nữa nhắc lại khiến bài thơ có kết cấu đầu cuối tương ứng

Sang thu

Tác giả và tác phẩm

- Hữu Thỉnh là nhà thơ trưởng thành từ trong quân đội trong những năm kháng chiến chống Mỹ
- Là nhà thơ viết nhiều, viết hay về những con người ở nông thôn, về mùa thu vùng đồng bằng Bắc Bộ
- Nhiều vần thơ thu của ông:
 - cảm xúc bằng khoáng, sâu lắng, hình ảnh giàu sức gợi cảm
 - vấn vương trước đất trời trong trẻo khi thu và tình thu
 - đang biến chuyển nhẹ nhàng nhưng khiến lòng người xao động
- Mang đậm hồn quê Việt Nam dân dã, mộc mạc, tinh tế và giàu rung động
- Bài thơ sáng tác năm 1977, in trong tập *Từ chiến hào đến thành phố*

Nhan đề thi phẩm

- Là chiêm thu, lúc thiên nhiên giao mùa
- Mùa hè vẫn chưa hết mà mùa thu tới có những tín hiệu đầu tiên

Những tín hiệu giao mùa

- Mùa thu bắt đầu thật giản dị
 - Một mùi hương quen thuộc phảng phất trong "gió se"
 - "Hương ổi" - mùi hương đặc sản của dân tộc
 - Mùi hương riêng của mùa thu làng quê ở vùng đồng bằng Bắc Bộ Việt Nam
 - "Hương ổi" gắn liền với bao kỉ niệm của thời thơ ấu
 - Mùi hương ấy không hoà quyện vào mà "phả" vào trong gió
 - Cơn gió đầu mùa se lạnh đến rất khẽ khàng
 - Chỉ một chữ "phả" thôi cũng đủ gợi hương thơm như sánh lại
- "Sương chùng chình qua ngõ"
 - Không phải là màn sương dày đặc, mịt mù
 - Những làn sương mỏng, mềm mại, giăng màn khắp đường thôn ngõ xóm làng quê
 - Khi thu mát mẻ và cảnh thu mơ mộng, thông thả, huyền ảo, bình yên
 - Nhân hoá màn sương qua từ "chùng chình" khiến cho sương thu chửa đầy tâm trạng
- Mùa thu đã về trên quê hương. Vậy mà nhà thơ vẫn còn dè dặt: "Hình như thu đã về"

Bức tranh giao mùa

- Thiên nhiên sang thu đã được cụ thể bằng những hình ảnh: "sông dềnh dàng", "chim vội vã", "đám mây vất nửa mình"
- Tác giả cảm nhận thu sang bằng cả tâm hồn và tấm lòng nhạy cảm của mình

Những suy tư, chiêm nghiệm của nhà thơ

- Cái "dềnh dàng" của dòng sông
 - không chỉ gợi ra vẻ êm dịu của bức tranh thiên nhiên mùa thu
 - mà còn mang đầy tâm trạng của con người
- Sự vội vàng của những cánh chim trời bắt đầu đi trú về phương Nam để tránh cái rét miền Bắc
 - Sông dưới mặt đất "dềnh dàng", chậm rãi
 - Chim trên trời "vội vã", lo lắng
- Hai hình ảnh đối lập, ngược chiều nhau
- Đất trời mùa thu như đang chuyển mình để thay áo mới
 - Động từ "vất" gợi ra trong thời điểm giao mùa, đám mây như kéo dài ra
 - Đám mây vất lên cái ranh giới mỏng manh và ngày càng bé dần
- Hình ảnh "nắng" và "mưa"
 - Là hiện tượng của thiên nhiên vận hành theo quy luật riêng
 - Nắng vẫn còn vàng tươi nhưng nắng thu trong và dịu hơn cái nắng mùa hạ
 - Mưa cũng vẫn còn nhưng đã vội nhiều so với những cơn mưa bong bóng kéo dài của mùa hạ
- "Vội dần" không chỉ là ít mưa đi mà còn là mưa ít nước đi. Đây cũng là dấu hiệu của sự chuyển mùa
- Hình ảnh "sấm" và "hàng cây"
 - Cuối hạ - đầu thu, khi đã vội đi những cơn mưa xối xả thì sấm cũng bớt bất ngờ và dữ dội
 - "Hàng cây đứng tuổi"
 - Là hàng cây đã đi qua bao cuộc chuyển mùa
 - Chỉ những con người đứng tuổi từng trải

Nhân vật anh thanh niên

Tác giả và tác phẩm

Nguyễn Thành Long (1925 - 1991), quê ở Duy Xuyên, Quảng Nam

Viết văn từ thời kháng chiến chống Pháp, là cây bút chuyên viết truyện ngắn và kí

Thường viết về công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc những năm 60 - 70

Truyện của Nguyễn Thành Long nhẹ nhàng, tình cảm, thường pha chút chất kí; ngôn ngữ trong sáng, giàu chất thơ; luôn xây dựng được những nhân vật mang tính hình tượng

Lặng lẽ Sa Pa được sáng tác vào năm 1970, trong chuyến đi thực tế của tác giả ở Lào Cai in trong tập *Giữa rừng xanh* (1972)

Hoàn cảnh sống và làm việc

Là chàng trai 27 tuổi - một người yêu nghề, dám chấp nhận hi sinh

Quanh năm làm bạn với mây mù và cây cỏ

Sống một mình trên đỉnh Yên Sơn cao hơn 2.600m

đo gió, đo mưa, đo nắng

Anh làm công tác khí tượng kiêm vật lí địa cầu

tính mây và đo chấn động mặt đất

đưa báo thời tiết hằng ngày

Hoàn cảnh sống vô cùng khắc nghiệt bởi sự heo hút, vắng vẻ, lạnh lẽo

Vẻ đẹp trong tính cách anh thanh niên

Lòng yêu nghề, tinh thần trách nhiệm với công việc

Làm việc một mình trên đỉnh núi cao, không có ai giám sát

Suốt mấy năm ròng rã và bão "ốp" đúng giờ

Anh yêu công việc của mình, anh kể về nó một cách say sưa và tự hào

Biết tạo ra một cuộc sống nề nếp, văn minh và thơ mộng

Chủ động sắp xếp cho mình một cuộc sống ngăn nắp

Trồng hoa, nuôi gà, làm cho cuộc sống của mình thêm thi vị

Cuộc sống không cô đơn, buồn tẻ vì có nguồn vui là đọc sách

Sự chân thành, cởi mở và lòng hiếu khách

Tinh thần với bác lái xe

thái độ ân cần, chu đáo, thân thiện

tặng củ tam thất cho vợ bác mới ốm dậy

Niềm nở, vui sướng cuống cuống khi có khách đến thăm nhà

Anh đón tiếp khách nồng nhiệt, ân cần, hồ hởi

Anh trò chuyện cởi mở với ông họa sĩ và có kỉ sự về công việc, cuộc sống của mình

Lưu luyến với khách khi chia tay, xúc động đến nỗi phải "quay mặt đi"

Sự khiêm tốn, thành thật

Cảm thấy chưa xứng đáng với lời giới thiệu nhiệt tình của bác lái xe

Đóng góp của mình chỉ là bình thường, nhỏ bé so với bao người khác

Khi ông họa sĩ xin kí họa chân dung

từ chối, e ngại

nhiệt tình giới thiệu những người khác đáng vẽ hơn mình

Đánh giá

Truyện ngắn *Lặng lẽ Sa Pa*

Khắc họa thành công hình ảnh những con người lao động bình thường

Khẳng định vẻ đẹp của con người lao động và ý nghĩa của những công việc thầm lặng

Anh thanh niên

Là hình ảnh tiêu biểu cho những con người ở Sa Pa

Chân dung con người lao động mới trong công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước

Cốt truyện đơn giản

Xoay quanh một tình huống đó là cuộc gặp gỡ bất ngờ

Để lại một ấn tượng gợi nhiều suy nghĩ

Mùa xuân nhỏ nhỏ

Tác giả và tác phẩm

Tác giả

Thanh Hải là nhà thơ cách mạng, hoạt động văn nghệ từ cuối cuộc kháng chiến chống Pháp
Cuộc đời ông đã cống hiến trọn vẹn cho đất nước, cho quê hương

Tác phẩm

Thơ Thanh Hải ngôn ngữ giàu hình ảnh, nhạc điệu, cảm xúc chân thành, đậm thắm
Ca ngợi tình yêu quê hương, đất nước, thể hiện niềm tin thiết tha vào cuộc sống
Thể hiện ước nguyện chân thành và sâu sắc của nhà thơ
Bài thơ ra đời tháng 11 - 1980, là những dòng chữ cuối cùng của nhà thơ

Mùa xuân thiên nhiên

Không gian mùa xuân rộng mở, tươi tắn

Dòng sông trong xanh chảy hiền hoà

Động từ "mọc" được đảo lên đầu câu thơ

Màu xanh của nước hài hoà với màu tím biếc của bông hoa mang đậm màu sắc mộng mơ, thủy chung

Tiếng chim chiến chiến cất lên với muôn vàn lời ca tiếng hót, reo mừng

Tâm trạng ngỡ ngàng, lắng nghe bằng cả trái tim xao xuyến

Cử chỉ "Tôi đưa tay tôi hứng"

Sự nâng niu, trân trọng vẻ đẹp của thiên nhiên, đất trời

Muốn ôm trọn vào lòng tất cả sức sống của mùa xuân

Mùa xuân đất nước

Hình ảnh "người cầm súng" và "người ra đồng"

Mùa xuân với những lộc non tươi mới, căng tràn nhựa sống

Đối với người chiến sĩ, "lộc" là cánh lá nguy trang che mắt quân thù trong cuộc chiến đấu bảo vệ Tổ quốc đầy cam go và ác liệt

Đối với người nông dân, "lộc" là những mầm xuân tươi non trải dài trên ruộng đồng bát ngát, báo hiệu một mùa bội thu

Nhưng đặc biệt hơn cả, "lộc"

là sức sống, là tuổi trẻ, sức thanh xuân tươi mới đầy mơ ước, lí tưởng

đầy những hoài bão và khát vọng cống hiến của tuổi trẻ, sôi nổi trong tâm hồn mỗi con người

"Hội hè", diễn tả nhịp điệu khẩn trương, tất bật của những con người Việt Nam

Cái nhìn sâu sắc và tự hào về lịch sử bốn nghìn năm của dân tộc Việt Nam

Mệnh đề "cứ" ngợi ca đất nước trường tồn, tráng lệ, đất nước đang hướng về một tương lai tươi sáng

Lời ước nguyện chân thành

Ước nguyện

Làm một cành hoa đem sắc hương tô điểm cho mùa xuân đất mẹ

Làm một con chim nhỏ cất tiếng hót rộn rã làm vui cho đời

Cái "tôi" trong phần đầu bài thơ giờ chuyển hoá thành cái "ta"

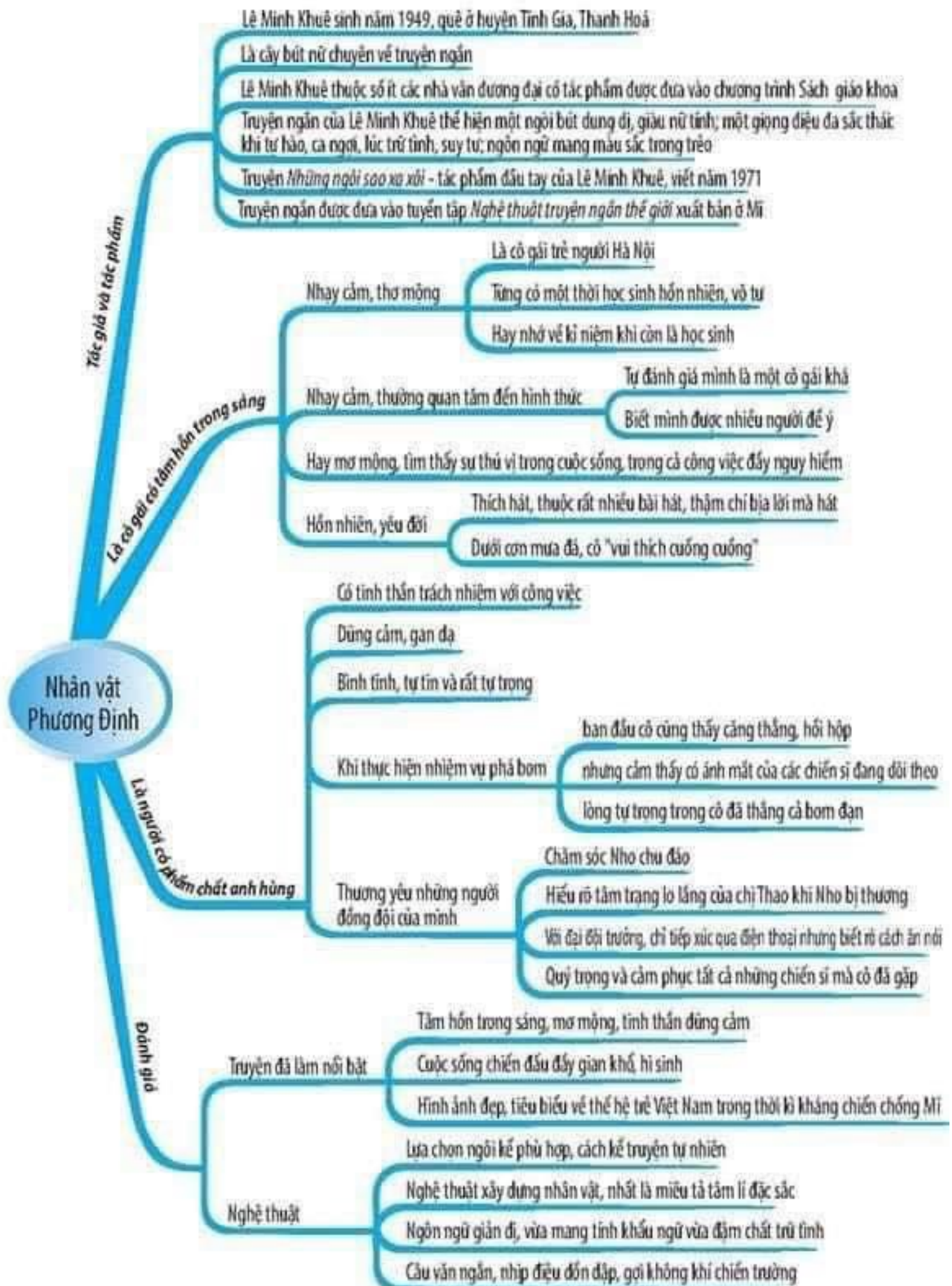
Hình ảnh "nốt trầm" cho thấy ước nguyện tha thiết, chân thành của nhà thơ

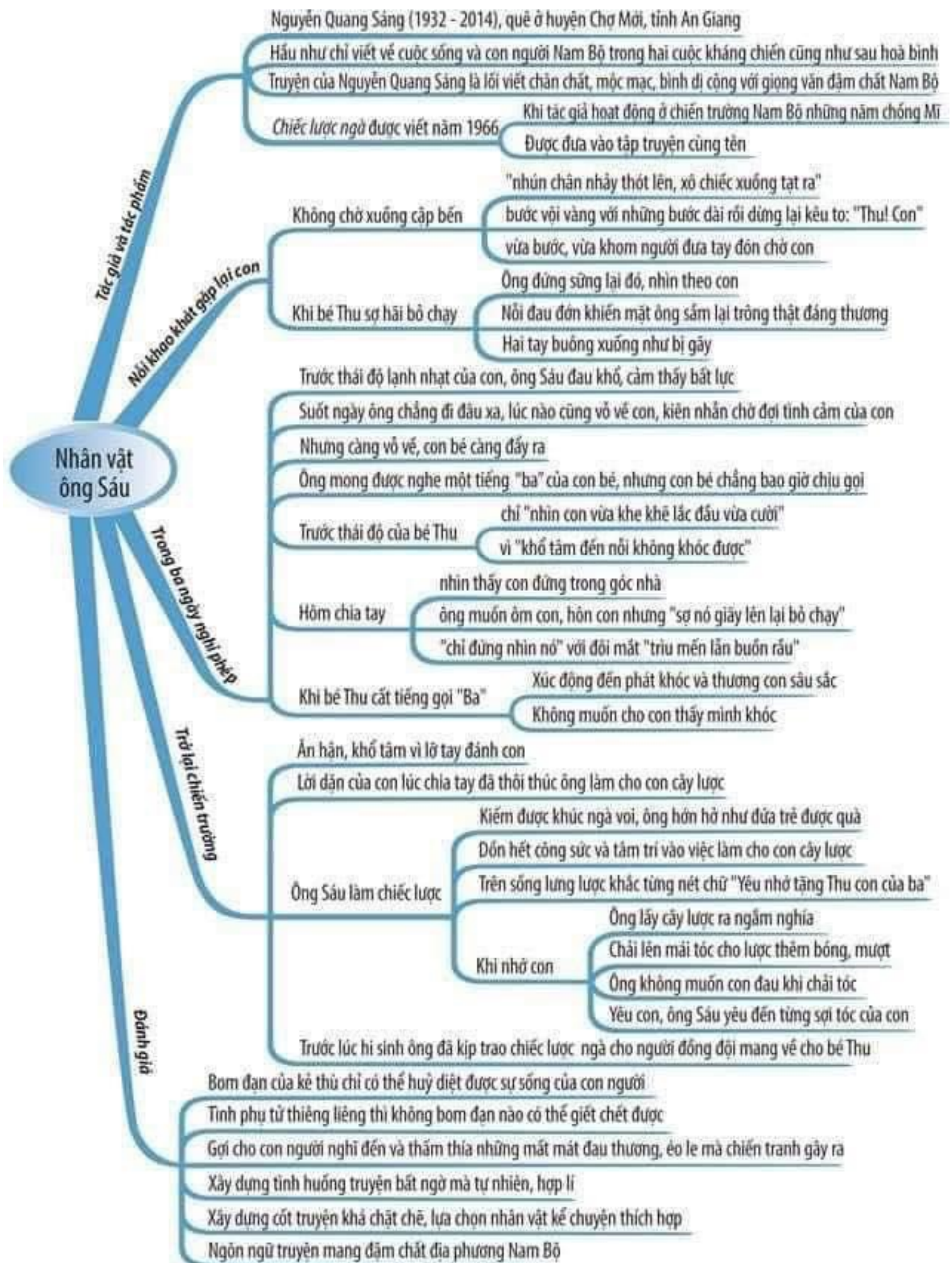
"Mùa xuân nho nhỏ" là một ẩn dụ đầy sáng tạo

Mỗi người hãy làm một mùa xuân nhỏ bé để góp vào làm đẹp cho mùa xuân đất nước

Cặp từ láy "nho nhỏ", "lặng lẽ" cho thấy một thái độ chân thành, khiêm nhường

Biết lặng lẽ dâng cho đời, biết sống vì mọi người đều có ở giai đoạn nào của cuộc đời

Nhân vật bé Thu

Trước khi nhận cha

Khi ông Sáu đến gần, giọng lắp bắp run run

"Ba đây con! Ba đây con!"

Thu thấy lạ, mặt bỗng tái đi, rồi vụt chạy và kêu thét lên: "Má! Má!"

Ông Sáu càng xích lại gần

bé Thu càng tìm cách xa lánh

nhất định không gọi một tiếng "ba"

Khi mà dọa đánh bắt kêu "ba" vào ăn cơm, nó nói trống: "Vô ăn cơm!", "Cơm chín rồi!"

Má giao cho nó nhiệm vụ ở nhà trông nồi cơm

Thu không thể tự chắt nước được

Tưởng chừng nó phải cầu cứu đến người lớn, phải gọi "ba"

Nhưng quyết không, nó vẫn nói trống: "Cơm sôi rồi, chắt nước giùm cái!"

Từ chối mọi sự vỗ về, chăm sóc của ông Sáu

Thu hát cái trổng cá mà ông Sáu đã gắp cho nó, làm cơm văng tung toé

Bí ông Sáu đánh, Thu không khóc

Gắp lại trổng cá để vào chén, rồi bỏ sang nhà ngoại

Lúc đi còn cố làm cho dây lòi tói khua rồn rảng, khua thật to

Thu rất yêu ba, muốn bảo vệ hình ảnh ba của mình, không cho phép người lạ mặt kia có quyền mạo nhận

Sau khi nghe ngoại giải thích, Thu trở về nhà đúng vào buổi sáng ông Sáu phải lên đường về đơn vị

Tình yêu ba trong bé Thu đã trỗi dậy mãnh liệt vào cái giây phút bất ngờ nhất

Không còn ngang ngạnh, cau có, cố chấp mà thay vào đó là

"vẻ mặt sấm lại buồn rầu"

"đôi mắt như to hơn, nhìn với vẻ nghĩ ngợi sâu xa"

Đúng vào lúc không ai ngờ tới

Thu bỗng kêu thét lên: "Ba... a... a... ba!"

Tiếng kêu của nó như tiếng xé

xé sự im lặng và ruột gan mọi người

nghe thật xót xa

Đó là tiếng "ba" mà Thu cố kìm nén trong bao nhiêu năm nay

chạy xô tới, nhảy thót lên, dang hai tay ôm chặt lấy cổ ba

Đi liền với tiếng gọi là cử chỉ vỗ vập

hôn ba cùng khắp, hôn tóc, hôn cổ, hôn vai

hôn cả vết sẹo dài trên má của ba

Tỏ ra nũng nịu, không cho ba đi; ao ước được ba mua cho cây lược

Thu muốn có vật kỉ niệm của ba để được thấy ba luôn ở bên mình

Thu trước sau chỉ là một cô bé ngây thơ

em đồng ý cho ba đi chỉ vì em muốn ba mua cho em một chiếc lược

món quà nhỏ mà bất cứ em bé gái nào cũng ao ước

Sự cứng đầu, tưởng như ương ngạnh là biểu hiện của cá tính mạnh mẽ

Cách thể hiện tình cảm của em rất hồn nhiên, ngây thơ

Những biểu hiện tâm lí và hành động

Tác giả đã tỏ ra rất am hiểu tâm lí trẻ thơ

Tấm lòng yêu mến, trân trọng những tình cảm trẻ thơ

Nhận xét

Khi nhận ra cha